

EGE'NİN BİLGE SAKİNLERİ

Güzel kentleri, zenginliği, felsefesi, şiiri ve sanatıyla ünlü İonia kentleri Antik Dönem'de entelektüel merkezlerdi.

Sayfa 6

KONUTLARA YANSIYAN EŞİTLİK

Kıyı Ege'de M.Ö. 5 ve 4. yüzyıllarda kent sakinleri eş büyüklükte ve benzer tasarım ilkelerine sahip konutlarda yaşıyordu.

Sayfa 10

AŞIYAN MEZARLIĞI

Sayfa 14

BAŞUR HÖYÜK'ÜN OYUN TAŞLARI

Siirt'te Başur Höyük kazılarında bulunan 5 bin yıllık bir oyuna ait taşlar, Yakın Doğu'nun en erken figüratif oyun taşları olabilir.

Sayfa 22

ISSN 2792-095X

9 772792 095007

Milliyet

Sayı: 25 | Yıl: 3

ARKEOLOJİ

TARİH / ÖREN YERİ / MÜZE / GEZİ

TARİHİN GÖÇÜ

Hurri'lerden Osmanlı'ya 5 bin yıla yayılan bir tarihe tanıklık eden Hasankeyf, birçok eserini Ilisu Barajı'na kurban verdi. Cami, türbe, hamam gibi bazı yapılarca üstün bir mühendislik çalışmasıyla orijinal yerlerinden çıkarılarak Kültür Park'a taşındı. **➡ Sayfa 16**

Hasankeyf'te taşıma işlemi

Hasankeyf'te kültürel mirasın korunması çalışmaları, uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat kapsamında, Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun kararı ile oluşturulan Bilim Komisyonu tarafından yürütüldü

Dr. Av. Muhammed Hardalaç

Son yıllarda en çok konuşulan tarihi şehirlerimizden Hasankeyf, Dicle Nehri'nin sularının binlerce yıllık süreçte toprağı aşındırarak oluşturduğu dar vadiler, sel sularının aşındırdığı bölgelerde meydana gelen çukurlar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan engebeli yeryüzü şekilleri ile oluşmuştur.

Tarihte önemli bir yerleşim yeri olan Hasankeyf, sırasıyla İran, Roma, Bizans, Emeviler, Abbasiler, Hamdaniler, Mervaniler, Artukoğulları, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'ne ev sahipliği yapmıştır.

Hasankeyf, dünyada da önemli bir konuma sahip. Öyle ki Hasankeyf ve Dicle Vadisi, UNESCO'nun 10 Dünya Mirası kriterinin dokuzunu sağlayabilen dünyadaki tek yer olma özelliği ile dikkat çekiyor.

Sit alanı

Hasankeyf ve bölgesi 1978 yılında Kültür

Bakanlığı tarafından birinci derece sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmış ancak 2006 yılında inşasına başlanılan, 2019 yılında tamamlanan Ilısu Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Hasankeyf'in kültürel mirasını da etkilemiştir.

23 Temmuz 1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun üçüncü maddesinde "sit" şöyle tanımlanır: "Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır." Ayrıca, 16 Kasım 1972'de "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme" kabul edilmiş, söz konusu sözleşme Türkiye'de de 14 Şubat 1983'te

yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de kalkınma projesi olarak inşa edilen barajlar sit alanlarını ve kültür varlıklarını etkilemekte, kültürel mirası koruyan ve gelecek nesillere aktaran önemli bir sorumluluk bilincini de yüklemektedir. Hasankeyf'te baraj alanına giren kültürel mirasın korunması çalışmaları, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuatımız kapsamında Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun "Baraj Alanlarından Etkilenen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması" hususunda aldığı 10 Nisan 2012 tarih ve 36 sayılı İlke Kararı ile oluşturulan "Bilim Komisyonu"na yürütülmüştür.

Müze kent

Hasankeyf, kültür varlıkları, eşsiz jeolojik özellikleri, kendisine has doğal güzellikleri ile bir açık hava müze kent özelliği taşıyor. Kültürel mirasın kaybedilmemesi için yapılan çalışmalarda, yerel ve uluslararası koruma değerleri çerçevesinde, barajdan direkt ya da kısmen etkilenecek taşınmaz ve taşınır kültür varlıklarının özgünlüğü, mimari dokusu, estetik değerleri, binlerce senelik tarihi, sosyal kültürel değerleri, bulunduğu çevredeki konumları, doku bağlamalarını sürdürülebilmeleri hedeflenmiştir. Bu sebeple Yeniden Yerleşim Eylem Planı'na göre hareket edilerek Hasankeyf taşınmış ve başka bir alanda korumaya alınmıştır. Yerli ve yabancı ziyaretçilerini ağırlayan bu ören yeri, baraj sularının derinliklerinde unutulmaya mahkûm olmamış ve günümüzde tüm güzellikleri ile kültürel varlığını yeni yerinde sürdürmeye devam edebilmektedir.

